

Proa

Premi Sant Jordi 2015

PEP PUIG

La vida sense
la Sara Amat

PEP PUIG

LA VIDA SENSE LA SARA AMAT

Premi Sant Jordi 2015

Proa

El jurat del Premi Sant Jordi era constituït per Àlex Broch, Marta Nadal,
Isona Passola, Ramon Pla i Arxé, i Màrius Serra.

Proa
A Tot Vent

Primera edició: febrer del 2016

© 2016 Josep Puig Ponsa

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

ISBN: 978-84-7588-608-4

Dipòsit Legal: B. 1.370-2016

Composició: Àtona-Víctor Igual, SL

Imprès a Egedsa

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).
Tots els drets reservats.

SUMARI

A manera de pròleg _____	9
--------------------------	---

PRIMERA PART LA NENA FEROTGE

1. Cuca amagar _____	13
2. Un somni que no és un somni _____	30
3. Mosques _____	44
4. Polícies i pares _____	48
5. Ja es veia venir _____	61
6. Dorms aquí, tu? _____	68

SEGONA PART UN POBLE QUE FA LA SEVA

1. Notícies _____	77
2. Barberia _____	85
3. Passejant per cal Sabater _____	90
4. No et casis mai _____	107
5. <i>Platero y yo</i> _____	111

6. Us ho demanem, Senyor _____	117
7. Dinar familiar _____	129
8. Cinema Paradiso _____	138

TERCERA PART
LA GUERRA I LA PAU

1. Terrassa, mala raça _____	155
2. Aironfix _____	167
3. Clandestinitat _____	174
4. L'altra punta del món _____	181
5. Nataixa _____	190
6. Primers intents _____	198
7. La guerra _____	208
8. La pau _____	220

QUARTA PART
LA VIDA SENSE LA SARA AMAT

1. Malenconia _____	227
2. Un gra massa _____	232
3. Tempesta _____	235
4. Finals d'estiu _____	246
5. Primer dia de colle _____	252
6. Segon dia de colle _____	272
Epíleg _____	277
Apèndix _____	295

CUCA AMAGAR

Un calendari. Abans de res necessito un calendari del 1981 que m'ajudi a situar-me. Concretament del mes d'agost. O més ben dit, des de finals d'agost fins a principis de setembre. Dels últims dies que vaig passar a Ullastrell, a casa dels padrins, fins que vaig tornar a Terrassa per començar el col·legi. Aquell any em tocava fer setè d'EGB, l'equivalent del primer d'ESO d'avui, és a dir, jo era un preadolescent de dotze anys, o si voleu un prepúber, malgrat que no m'havien sortit els pèls de baix, ni tan sols els de dalt. Però és evident que per sota les hormones ja maldaven per fer de les seves, i a fe de Déu que no trigarien a fer-ho. En poc temps canviaria molt més del que m'hauria agradat, no només pels pèls, sinó per tot en general. Del nen preciós que vaig ser durant tota la infantesa, i en això tothom hi estava d'acord, no només la meua mare, em convertiria en un prepúber granellut, bigotut, i napiut com mon pare. Terrible. En el discurs del primer dia que ens va fer el tutor de setè, l'ara ja mític Hiperfront, però llavors un quasi anònim Joan Antoni Campos, ja que aquell era el dia que s'estrenava com a mestre, en el seu discurs de benvinguda,

un discurs que es notava que s'havia preparat a consciència, ens va voler advertir que estàvem a punt d'ingressar en una edat –l'adolescència, va dir ell– en què patiríem molts canvis a nivell exterior, però que per això no ens havíem d'amoïnar perquè els canvis sobretot els notaríem interiorment. Potser sí que l'Hiperfront tenia raó, però per a mi l'adolescència sempre va ser un problema exterior, i temo molt que ho continua sent avui, trenta anys després. Però això ja és una altra història, o diguem que no és ben bé la mateixa història. Acotem les dates. La Sara Amat es va escapar del poble el 3 de setembre de 1981, exactament un dijous a la nit, i jo vaig començar el col·legi el 14 de setembre, és a dir un dilluns al matí: entre aquest període de quasi deu dies i onze nits es pot dir que em va passar la vida sencera. Ho diuen, oi? La meua vida va durar només aquella setmana i mitja, diuen alguns, o els tres mesos d'aquell estiu i prou, o aquells dos dies i mig, els més tràgics. La meua va durar aquests quasi onze dies. La resta ha sigut el que ha sigut, i com diria aquell, no me'n queixo.

Però comencem. Cada any, per no fer nosa a casa, o més exactament perquè no m'avorrís, perquè de nosa, sent fill únic, en feia la justa, quan acabava el curs escolar, els meus pares m'enviaven uns dies a Ullastrell, a casa dels meus padrins. Primer hi anava uns dies de finals de juny, tot just després de Sant Joan, després marxava un parell de setmanes de colònies a un esplai d'arrel cristiana que es deia Mijac, després passava per Terrassa per descansar i poder estar uns dies amb ma mare, o ella amb mi, tornava uns dies més a Ullastrell, encabat em venia a buscar mon pare i ens instal·làvem en un apartament de platja a Alta-

fulla quasi les quatre setmanes d'agost, i finalment, abans de començar el col·legi, perquè no em caigués la ciutat a sobre, em tornaven a enviar uns dies a cals padrins. A Ullastrell hi tenia la meva colla d'amics, un grup de nens i nenes més o menys de la meva edat, amb qui al matí ens trobàvem a la piscina, i al vespre al carrer de la Serra per jugar als jocs de tota la vida. Potser me'n deixaré algun, perquè de vegades venien vailets de la perifèria del poble, com el Vicente Padial, un nen gitano que ens estimàvem especialment, no tant perquè fos gitano, sinó perquè parlava un català molt divertit, o l'Anna Marrana, una nena de Barcelona que només hi passava els estius, a Ullastrell, i que evidentment de cognom no es deia Marrana, tot i que tampoc es va molestar mai a rectificar-nos, però els de la colla bàsicament érem, per l'ordre que em dicta la memòria, el Pere Estevet, les dues germanes Tutor, la Roser i la Núria, la Mariona de cal Correu, el Joan Forner, el Vidal, l'Amàlia Pastora i, esclar, la Sara Amat. De tots nosaltres, la Sara era l'única que era diferent. Tots els altres érem iguals, menys ella, que era diferent. Ja des de ben petita. Jo diria que la diferència de la Sara residia essencialment en la seva intel·ligència, no tant en l'instint de rebel·lió. Vull dir que si era rebel justament era perquè era més intel·ligent que tots nosaltres. Li devia ser molt difícil adaptar-se a un poble de tontos, vull dir; i aquí, encara que jo no era del poble, també m'hi compto. I com més gran es feia, pitjor. Ella seguia sortint a jugar amb nosaltres, però quasi a la força, com per la inèrcia de tots aquells anys que ho havia fet, però ja es veia que un dia deixaria de venir i ens deixaria estar per sempre. Almenys jo ho

veia, i sobretot ho veig ara, recordant-la als seus quasi tretze anys, asseguda al banc de fusta verd, sota la morera, mirant amb mala ganya cap al fons del carrer, com si ja rumiés la manera d'escapar-se.

I certament és el que estava fent: rumiar la manera de fer-se escàpola del poble.

Les coses van anar així. Com he dit, era la nit del 3 de setembre de 1981. Un dijous, concretament, ho torno a dir. Un carrer de poble llargarut com una catifa de Corpus, amb dues voreres ben diferenciades. En una, una renglera de portals amb els grans prenent la fresca, mirant cap a Montserrat (per això es deia el carrer de la Serra o simplement la Serra), i a l'altra una filera de moreres, cadascuna amb un banc de fusta verd a sota, i dues o tres colles de mainada jugant al voltant. Nosaltres, potser perquè érem els més grans, ens trobàvem a l'últim banc, el més allunyat de les mirades dels adults. A l'estiu li quedava poc i calia aprofitar-ho. Jugàvem a cuca amagar i aquest cop m'havia tocat parar a mi. Vaig repenjar el cap al tronc de la morera i, mentre començava a comptar, els altres van córrer a amagar-se, també la Sara. De llocs on amagar-se n'hi havia uns quants, per allà mateix, darrere d'una morera, ajupits sota les rodes de la furgoneta del pare del Pere Estevet o de la Sara Amat, o estirats al marge de darrere dels bancs, però de vegades alguns preferíem anar més lluny, i endinsar-nos per exemple pel corraló de ca l'Estevet, o tirar cap a les escales de l'ajuntament o per la pujada de l'escola, només pel plaer de sortir a explorar la nit del poble i desempallegar-nos, ni que fos momentàniament, de la vigilància dels grans. La Sara era de les que

s'amagaven a prop. Pràcticament ni s'amagava: l'únic que volia era que li diguéssim el nom per poder tornar a seure al banc.

Aquella nit, però, no va sortir.

Els vaig anar dient a tots, menys a la Sara.

Com que era la Sara, en comptes de seguir buscant-la vaig dir:

—Algú l'ha vista?

Ningú. Per si de cas, vaig fer un petit tomb per allà i vaig tornar al banc.

—No l'heu vista?

No, no l'havien vista.

—Tu segueix buscant, que segur que saps on trobar-la! —em va etzibar la Roser de cal Tutor, o la Mariona de cal Correu, perquè tant l'una com l'altra eren les reines d'etzibar coses als altres. Passava que tots sabien que a mi la Sara m'agradava. I era cert, m'agradava. I no pas poc. M'agradava molt. I això que no era guapa, sinó mes aviat lletja, o almenys això és el que opinava la gent del poble. Però a mi no em semblava gens lletja, sinó rara. Preciosa i rara. Per això em tenia tan fascinat, crec, perquè no sabia on començava una cosa i on acabava l'altra. I per la manera que tenia de dir les coses, també em tenia fascinat, quan les deia, esclar, perquè la majoria de les vegades callava, sobretot últimament, i crec que de tot plegat el seu silenci és el que em tenia més intrigat. No. No era lletja, la Sara, per més que diguessin. Aquells ulls negres no els tenia ningú més, ni aquell front alt i rodó. Ni aquella pell blanca, fins i tot a l'estiu. Segurament diré una bestiesa i seré injust: però algun cop he pensat que la gent d'Ullastrell

deia que la Sara era lletja perquè en el fons sabien que era la més guapa. O la més intel·ligent, com a mínim: vull dir que potser no els molestava que fos guapa (perquè ben mirat no ho era), però sí intel·ligent, i per això deien que era lletja. El que queda clar és que a mi no em molestava, ni que fos intel·ligent, ni guapa, ni lletja. De vegades m'enxampava espiant-la i em treia la llengua. Jo somreia capcot, com una criatura. Aquella ganyota m'humiliava i em feia feliç alhora. A la nit, m'abraçava al coixí i m'imaginava que la Sara i jo ens dèiem coses. Tot i així, malgrat el caràcter «platònic» i secret dels meus sentiments, durant la Festa Major de l'estiu anterior vaig fer una cosa que encara avui em costa d'entendre: la vaig voler treure a ballar. No sé com se'm va acudir un tal disbarat. Jo mai havia tret cap noia a ballar. Anava a un col·legi de capellans i les noies em feien por. La Sara em feia por. El que recordo és que sentia que havia de complir amb el meu deure d'enamorat: tots els enamorats del poble treien a ballar les seves enamorades i jo no podia ser menys. Dues coses em feien enrere, la pròpia vergonya i el fet que la gent pensés que la Sara era una nena lletja. No tinc ni idea de com vaig poder superar aquests dos obstacles. Se'm va parar el cap, jo crec. És una cosa que ens passa sovint als que som vergonyosos de mena: se'ns para el cap i aleshores fem coses que no són capaços de fer ni els més valents. Feia estona que havia començat el ball. L'envelat era ple. Per fi, des del costat dels nois, vaig travessar l'entapissat de fusta amb tota la cautela del món fins que vaig arribar al costat on eren les noies, i li vaig oferir la mà:

–Vols ballar amb mi?

La meva gosadia la va deixar parada. Primer els seus ulls es van obrir amb un lleu estupor burleta. Després em va dir, secament:

–No pas.

I va esclafir a riure, com reia ella. Immediatament, però, es va aixecar, em va agafar i ens vam posar a ballar el pasdoble que sonava en aquells moments. Van ser els quatre minuts més penosos de la meua vida. Mig de puntetes i amb el coll ben estirat perquè no semblés gaire més alta que jo, no vaig poder evitar que la molt poca-solta em menés cap al bell mig de la pista, on giravoltaven concentradíssims els matrimonis clàssics del poble, entre ells els meus tiets i els meus pares. «Mira el nen», recordo que li va indicar a cau d'orella ma mare al meu pare, a la qual cosa el meu pare va tombar el cap i va moure el bigoti d'una manera que em va fer venir ganes de matar-lo. Em volia fondre. Al cap d'un moment em feia l'efecte que tot l'envelat n'anava ple, que tothom se'n reia de la desproporció entre la Sara, ja tan doneta, i jo, encara tan nen. La Sara tan lletgeta i jo tan mono. Encabat, vaig tornar amb els meus amics amb la cara bullent, amb una sensació d'humiliació tan gran que encara avui, quan hi penso, em puja com un rubor. Contra el que es pugui suposar, però, aquest tràngol no va ser suficient per desenamorar-me automàticament de la Sara. Al contrari: al cap d'uns minuts, quan em vaig sentir amb prou ànims per tornar a alçar el cap (i per a sorpresa meua veure que en realitat ningú no estava pendent de mi), vaig buscar la Sara i la vaig estar mirant fins que se'n va adonar, i llavors em va treure la llengua com feia sempre, però aquesta vegada

d'una manera que a mi, després de tornar a acotxar el cap, em va fer sentir que encara n'estava més absurdament enamorat, aquest cop sense remei.

–Ho sento, però no és enlloc –vaig dir després d'haver-la buscada una mica més.

–Segur que se n'ha anat cap a casa seva –va dir fredament el Joan Forner, el meu millor amic de la colla.

–Aquesta tia és una fresca! –va rondinar el Pere Estevet.

–Una fresca i una caradura! –va afegir la Roser de cal Tutor, o la Mariona de cal Correu.

–Va, deixeu-la estar –la va defensar l'Amàlia Pastora.

Amb permís del Vidal, el fill de l'alcalde, l'Amàlia Pastora era la mandona del grup (una mandona, però, justa i bondadosa, a diferència del Vidal) i no ens va quedar altre remei que fer-li cas. Em van fer un lloc a la punta del banc, i ens vam quedar una estona en silenci, rumiant els motius que havien menat la Sara a anar-se'n cap a casa; rumiant les fosques raons que la portaven cada dia a separar-se més de nosaltres. Aquella nit no recordo que juguéssim més. Amb les campanades de les dotze, ens vam aixecar i sense dir-nos bona nit (mai ens dèiem bona nit) ens en vam anar a dormir. Era el que teníem acordat amb els grans: a les dotze, a casa. Casa meva era cal Sabater, i allà m'esperava, asseguda a fora, la padrina Maria, la mare del meu pare. El padrí Benet havia mort dos anys abans d'un atac de feridura i al costat de la padrina ara només hi havia una cadira buida. Després de demanar-me que l'ajudés a aixecar-se (no perquè sola no pogués, sinó perquè així aprofitava per masegar-me), jo mateix vaig entrar les

dues cadires, ella va col·locar les fustes de l'aparador, em va fer entrar a la cuina perquè em begué un vas de llet i vam anar tirant cap al pis de dalt.

En realitat, cal Sabater, a més de la sabateria del poble, era també la barberia. A la botiga, juntament amb els taulells i els prestatges plens de sabates i caps de sabates, compartien espai dues butaques de barber i una pica per rentar-se les mans. Llavors seguia un passadís mig ocupat per un gran moble mecano ple de caps de sabates, i al final, després de passar pel costat del menjador i la cuina, a mà esquerra, començaven les escales que duïen als dormitoris. Per no sé ben bé quina raó, des que el padrí Benet havia mort, potser per motius sentimentals o simplement de comoditat, amb la padrina havíem intercanviat les habitacions. Jo ara dormia a l'habitació gran, l'última del passadís, al llit de matrimoni, sobre un matalàs ple de bonyes que ni el mal d'esquena crònic del meu padrí havia aconseguit jubilar, i ella dormia al meu llit estret del quarto del mig.

A la porta de l'habitació, la padrina em deia sempre el mateix:

–I demà, fill, de què el voldràs, l'entrepà? –I mentre m'ho rumiava o ho feia veure, la dona afegia:– De pernil, de llonganissa, de botifarra d'ou, de catalana...

–De pernil –li responia jo, per exemple. O de fuet. O de tonyina... Menys de botifarra d'ou, que no m'agradava gaire, però que la padrina m'encolomava quan li donava la gana perquè li sabia molt greu que al seu nét no li agradés la botifarra d'ou.

–Doncs que sigui de pernil. Apa, bona nit, fill.

–Bona nit, padrina.

Aquella nit va passar això. Encara no havia agafat el son que vaig sentir un esverament de veus que venia de fora, algú que cridava el meu nom. Vaig saltar del llit i vaig obrir les portes del balcó. Al mig del carrer, alçades cap a mi, hi havia les cares excitades del Joan Forner, el Pere Estevet i el Vidal.

–Es veu que la Sara no ha tornat a casa –em van dir.

L’habitació gran era l’única de cal Sabater que donava al carrer de la Serra. La padrina Maria encara va trigar un moment a arribar.

–Diuen que la Sara no ha tornat a casa seva –li vaig dir.

Ens vam vestir i vam baixar al carrer. En aquells moments vaig tenir la sensació que tot el poble l’estava buscant. Un home que passava tot esverat em va dir:

–Pep, m’han dit que eres tu qui parava. T’has fixat cap on ha sortit corrent, la Sara?

No en tenia ni idea, però li vaig dir, amb ganes de col·laborar:

–Em sembla que cap al corraló de ca l’Estevet.

–Doncs va, tireu tots tres pel corraló, i la busqueu pel camp de futbol.

Amb l’ànima dels bons nens que encara érem, vam tirar pel corraló, i vam saltar a la carretera. El camp de futbol feia les seves dimensions, però amb un cop d’ull ja vam veure que no hi era. Vam baixar pel dret i la vam començar a buscar per uns marges d’esbarzers i ceps abandonats que hi havia en un lateral del camp, fins que de cop vam aixecar el cap i ens vam mirar. Però què coi buscàvem? Sobre nostre, el poble anava ple de veus. De tant en tant,

al lluny, algú cridava, Sara!, i un eco li responia, Sara! Amb una determinació desesperada, el Pere Estevet es va omplir d'aire i va cridar, Sara! Jo vaig imitar-lo. Sara! El Joan i el Vidal ens van mirar i se'ls va escapar el riure. Sense fer-los cas, el Pere Estevet es va tornar a inflar i la va cridar de nou. Al lluny algú li va tornar el mateix crit. Ràpidament, vam pujar a la carretera i vam començar a fer la volta al poble corrent com uns esperitats. Jo no sé per què corriem tant; en comptes de buscar algú semblava que en fugíssim. De tant en tant ens aturàvem i fèiem un escorcoll ràpid darrere d'uns matolls, a l'entrada d'un camí, dins un casalot. De vegades ens encreuàvem amb gent que també la buscaven i llavors tots fèiem cara de màxima seriositat.

Al final vam tornar al carrer de la Serra i ens vam ajuntar amb els altres. A les escales de l'ajuntament hi havia un grup de gent discutint amb l'alcalde. A l'altra vorera hi havia les noies de la colla, assegudes al banc. Per la cara que feien ja es veia que no l'havien trobada. Durant uns segons ens vam estar mirant els uns als altres. No tots feien cara d'amoïnats: la majoria fèiem cara de son. La que semblava més preocupada era la Roser de cal Tutor, que tot d'una es va posar les mans a la cara i va arrencar a plorar. A mi això em va fer molta ràbia, sobretot perquè sabia que feia comèdia.

—Per què plores, nena! —em van venir ganes de cridar-li—. No veus que la Sara s'ha amagat i prou!

Aquesta és la conclusió a què va arribar l'alcalde quan al cap d'un moment ens va fer un senyal perquè hi anéssim. No hi havia tot el poble, sinó mig poble. Un quart de

poble, posem. Al costat de l'alcalde, fent rotllana, recordo gent com l'agutzil, el Ferrer, el Montes i la seva dona, la senyoreta Silvia, la majoria de mares i pares dels meus amics, molts tiets i tietes, algunes àvies, la padrina Maria, el pare de la Sara, la germana gran de la Sara amb el Turu, el seu marit, i un munt d'altra gent de qui no sabia el nom però que quan m'encreuava amb ells tenia l'obligació de saludar-los. La mare de la Sara no hi era, i recordo que vaig pensar que devia estar patint massa per ser-hi. L'alcalde era un home baixet, però tenia fama d'intelligent. «El primer que hem de fer és calmar-nos», va dir. «Si no l'hem trobada ja, és evident que la Sara s'ha volgut amagar, i el millor que podem fer és deixar-la de buscar com l'estem buscant». Hi va haver gent que hi va estar d'acord i d'altra no. Per a sorpresa de molts, el pare de la Sara va ser dels que hi van estar d'acord. «És cert», va dir lacònicament. El pare de la Sara –tothom li deia l'Amat– era un pagès alt i sorrut que feia una mica de por. Almenys tenia fama de malcarat. Durant una estona ens el vam quedar mirant per veure si deia alguna cosa més. «Sí, és evident que a la Sara no li pot haver passat res», va remugar per fi entre dents, amb un posat estranyament abatut, o més aviat desconfiat, com si no li agradés que el poble estigués pendent d'ells.

Van decidir una solució intermèdia. Mentre una petita comitiva de grans la continuarien buscant, la resta el millor que podíem fer era anar a dormir. Com si jo tingués tres o quatre anys menys, la padrina Maria em va agafar la mà i em va obligar a tornar a cal Sabater. Era el segon cop que ens n'anàvem a dormir en una mateixa nit. Devota com era, abans de separar-nos, la padrina em va dir que resés un

parenostre i demanés a Déu Nostrosenyor que trobessin la meva amiga sana i estàlvia. És el que vaig fer. De nou sota el llençol, vaig ajuntar les mans al davant i li vaig començar a demanar al Nen Jesús (de Déu Nostrosenyor no me'n fiava ni un pèl) que trobessin la Sara sana i estàlvia.

I llavors va passar el que va passar.

La tenia dins del quarto.

La Sara, vull dir.

De cop, mentre resava, al meu xiuxiueig de pregària se n'hi va interposar un altre que deia el meu nom.

–Pep, Pep, Pep...

No vaig fer un crit de miracle. Asseguda als peus del llit hi havia la Sara o algú que s'hi assemblava molt.

–Però què fots aquí! –li vaig dir, reculant contra al capçal.

–Xtxxxxx! –ella, enriolada, el dit als llavis.

–Tia, tot el poble t'està buscant! –jo, reculant encara més.

–I què, m'heu trobat?

En la foscor de l'habitació, els ulls li brillaven entremaliats, excitats, una mica vergonyosos. Sense fer cas del meu esverament, se'n va anar cap al balcó, va separar un porticó, va fitar a fora un segon i va tornar a seure al meu costat, ara a l'altra banda del llit.

–Per on m'heu buscat? –La seva rialla era proporcional a l'entremaliadura que havia fet.

–Tia, però què fots aquí?

–Res, que no ho veus? Per on m'heu buscat?

–Pertot arreu.

–I tot el poble, dius?

–Sí... Molta gent.

Em va semblar que aquella informació li produïa una mena d'alegria, perquè la va paladejar com un caramel, fins que em va dir:

–Saps, us he estat veient des del balcó mentre em buscàveu. –I es va posar la mà a la boca, per reprimir el riure. Llavors se'n va tornar cap al balcó i va seguir mirant el carrer.

La meva incredulitat era infinita. Imagineu-vos. Una doble incredulitat: no només no em podia creure que la Sara fos dins el meu quarto, sinó que tampoc em creia que fos ella. Vull dir que com més la mirava, més estranya se'm feia, com si no fos ella sinó una altra.

–I ja no em busqueu, ara? –em va preguntar girant el cap un instant.

Jo no m'havia mogut del llit, ni tenia previst fer-ho.

–Només uns quants homes –li vaig dir–. Per on has entrat?

–Per la porta del corraló; l'he empès sense voler i se m'ha obert.

Mirava cap al carrer amb una estranya intensitat, com si encara estiguéssim jugant a cuca amagar. Ben mirat, feia molts anys que la Sara no jugava amb aquesta emoció.

–I quan penses sortir? –li vaig preguntar.

Com si no m'hagués sentit, de primer no em va contestar. Però aleshores va tornar cap a mi, va seure al llit, i amb aquell aire de misteri esvalotat em va dir:

–Em sembla que ja no sortiré.

La meva cara d'estaquirot li va provocar un riure.

–I què faràs?

–De moment quedar-me aquí, si em deixes.

Em van venir ganes de fer un bot, però encara em vaig quedar més quiet del que estava.

–No et pots quedar aquí –li vaig dir.

–Per què no?

–Perquè no.

Em mirava divertida, foteta, buscant una raó en els meus ulls. La pregunta em va sortir sola.

–I els teus pares?

–Què?

–Deuen estar patint, no?

Es va arronsar d'espatlles.

–Deixa'ls que pateixin –em va dir–. Porten tota la vida patint, ja no els vindrà d'aquí.

Aquesta contesta em va deixar de pasta de moniato. Sense fer-me cas, però, se'n va tornar a la finestra i aquest cop s'hi va quedar encara més estona. Sí, semblava ben bé que encara jugués a cuca amagar, però aquest cop de debò, la partida definitiva. Al final va tornar cap a mi i em va dir, ja una mica més calmada:

–Així què, em deixes quedar, almenys aquesta nit?

No em va deixar ni respondre; o diguem que es va esperar que li digués alguna cosa, i quan va veure que no li deia res, es va asseure d'esquena, es va treure les sandàlies i es va anar estirant al llit tan llarga com era, de panxa enlaire, just al meu costat, i per acabar d'arrodonir la comèdia, es va posar les mans al ventre i va tancar els ulls. Com una morta. Com una morta a qui se li escapa una mica el riure. Al cap d'un moment va tornar a obrir els ulls, em va mirar i em va fer una llengota. Va tornar a tancar i a obrir

els ulls unes quantes vegades, ara sense treure'm la llengua, cada cop més espaiadament, només observant la meua cara. Fins que els va tornar a tancar i ja no els va obrir més.

Vaig esperar que els tornés a obrir, però no ho va fer.

—Sara —li vaig dir fluixet al cap d'uns segons—. Sara —li vaig tornar a dir, però no em va respondre. S'havia adormit?—. Sara —vaig repetir. S'havia adormit! Aquesta constatació em va expulsar del llit, ara sí. Vaig caminar fins a la taula escriptori, vaig agafar una de les dues cadires i la vaig repenjar contra la porta, com si la padrina hagués d'entrar en aquell instant.

Després em vaig girar i vaig mirar cap al llit.

La meua incredulitat no era infinita. Era molt més que infinita. Què hi feia, la Sara, al meu quarto? No sabia què havia de fer. Durant uns minuts vaig voltar nerviosament per l'habitació, rumiant, fins que em vaig adonar que no podia fer res.

Què podia fer? Res!

Vaig anar fins al balcó i vaig donar un cop d'ull al carrer. Estava completament buit i en silenci, i em va fer l'efecte que els homes ja l'havien deixat de buscar, si és que realment l'havien seguit buscant. Llavors vaig tornar a la cadira i vaig tornar a seure. A través de l'escletxa de la porta se sentien els roncs suaus de la meua padrina. Tota la casa en silenci i l'únic que se sentia eren aquells xiulets compassats. I el tic-tac del seu despertador, sobre la tauleta. No sé quants minuts vaig quedar-me en aquella posició, quiet a la cadira, mirant cap al llit. La perplexitat no deixava espai a cap altre sentiment. Només per a un: per a

la son. Se'm tancaven els ulls. Entre una cosa i l'altra potser devien ser més de les tres de la matinada, i a aquella hora habitualment jo ja feia hores que dormia. Em moria de ganes de tornar al llit, però al llit ara hi havia la Sara. Per mantenir-me despert, em vaig aixecar i vaig donar unes quantes voltes més a l'habitació; després vaig anar a la porta i, obrint-la amb molta cura, em vaig esquitllar al passadís i vaig anar fins al lavabo a fer un pipí. Recordo que vaig fer el camí de tornada pensant que la Sara ja no hi seria, que m'ho estava imaginant tot.

Però seguia allà, dormint com una reina.

M'hi vaig acostar una mica, per veure-la millor. Era com si no pogués ser. No podia ser, esclar. Què hi feia, allà, la Sara o qui fos, dormint sobre el meu llit? No sobre el meu llit, sinó sobre el llit sagrat dels meus padrins, els pares del meu pare. Me'n vaig tornar a la cadira i vaig seure altre cop. Però no m'aguantava dret: necessitava urgentment estirar-me. Abans de caure, vaig fer una cosa que encara avui, quan hi penso, em produeix una fiblada de tendresa: vaig obrir l'armari i d'un dels prestatges de dalt en vaig extreure una vànova vella, la vaig estendre a terra al mig de l'habitació i m'hi vaig estirar a sobre.

Com deia la padrina Maria, que fos el que Déu volgués. Al cap d'un segon ja dormia.